

การสลายด้วยแสงของเมทิลีนบลูด้วยไทเทเนียมไดออกไซด์และ ไทเทเนียมไดออกไซด์/ซิลิกอนไดออกไซด์

Photodegradation of Methylene Blue with TiO_2 and $\text{TiO}_2/\text{SiO}_2$

อุไรวรรณ วีระพันธ์ * นภาพร ขวัญทองยิ้ม โคจิรัตน์ คงประสิทธิ์ และวาริช วีระพันธ์
คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตสุราษฎร์ธานี
อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี 84100
*Email : uraiwan.c@psu.ac.th

บทคัดย่อ

เตรียมไทเทเนียมไดออกไซด์ใช้วิธีโซล-เจล ใช้ Tetraisopropylorthotitanate (TIPT) เป็นสารตั้งต้นเผาไทเทเนียมไดออกไซด์ที่เตรียมขึ้นที่อุณหภูมิ 400 องศาเซลเซียส เป็นเวลา 3 ชั่วโมง ตรวจสอบสมบัติของสารโดยใช้เทคนิค XRD, FT-IR และ SEM รูปแบบ XRD ของไทเทเนียมไดออกไซด์ที่เผาที่อุณหภูมิ 400 องศาเซลเซียส มีเพียงเฟสอนาเทสเกิดขึ้นเพียงเฟสเดียว FT-IR สเปกตรัมของอนุภาคนาโนแสดงแถบการสั่นแบบยืดของพันธะ Ti-O และ Si-O และ Ti-O-Si นั้นแสดงให้เห็นว่า Si เกิดพันธะกับ TiO_2 ไทเทเนียมไดออกไซด์ที่เจือด้วยซิลิกอนไดออกไซด์มีการสลายของเมทิลีนบลูสูงที่สุด ที่ 72.0 เปอร์เซ็นต์ มีค่าคงที่อัตราและครึ่งชีวิตเป็น 0.0154 นาที⁻¹ และ 45 นาทีตามลำดับ

คำสำคัญ : ไทเทเนียมไดออกไซด์ เมทิลีนบลู ซิลิกอนไดออกไซด์ โฟโตแคตตาลิสต์

Abstract

The experiment studied photodegradation of Methylene Blue using TiO_2 and $\text{TiO}_2/\text{SiO}_2$. Titanium dioxide was prepared by sol-gel method. Tetraisopropylorthotitanate (TIPT) was the precursor. They were calcined at 400 °C for 3 hours. The properties of compound were investigated by XRD, FT-IR and SEM. The XRD pattern of titanium dioxide which was calcined at 400 °C showed only anatase phase. FT-IR spectrum of this nanoparticles exhibited Ti-O stretching and Si-O stretching and Ti-O-Si stretching. The results showed bond between Si with TiO_2 . $\text{TiO}_2/\text{SiO}_2$ and the highest methylene blue degradation at 72.0%. The rate constant and half-life of $\text{TiO}_2/\text{SiO}_2$ were 0.0137 min⁻¹ and 45 min, respectively.

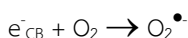
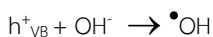
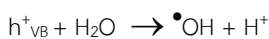
Keywords : Titanium dioxide; methylene blue; silicon dioxide; photocatalyst

บทนำ

สารอินทรีย์ที่เป็นพิษที่ปล่อยจากโรงงานอุตสาหกรรมออกสู่สิ่งแวดล้อม มีหลายชนิดด้วยกันเช่น ฟีนอล และอนุพันธ์ของฟีนอล ยูเรีย และลีสัยอมสังเคราะห์ สารดังกล่าวเป็นสารพิษส่งผลเสียต่อสิ่งแวดล้อม ทำให้ปัจจุบันนักวิทยาศาสตร์ได้สนใจศึกษาการสลายสารพิษดังกล่าวโดยใช้วัสดุที่มีขนาดอนุภาคในระดับนาโนเมตรเป็นตัวเร่งปฏิกิริยาไทเทเนียมไดออกไซด์เป็นวัสดุนาโนที่ใช้กัน

อย่างแพร่หลาย เช่น ใช้เป็นตัวเร่งปฏิกิริยา ส่วนผสมในสีทาบ้าน ส่วนผสมในเครื่องสำอาง เป็นต้น โดยไทเทเนียมไดออกไซด์มีลักษณะเป็นของแข็งสีขาว มีความเป็นผลึก ขนาดอนุภาคอยู่ในระดับนาโนเมตร ราคาถูก ไม่เป็นพิษ และมีความเสถียร จึงนิยมนำมาใช้ไทเทเนียมไดออกไซด์ มี 3 เฟส คือ อนาเทส รูไทน์ และ บรูไคล์ โดยมีแถบช่องว่างพลังงาน 3.2 , 3.02 และ 2.96 อิเล็กตรอนโวลต์ ตามลำดับ [1]

ความสามารถในการเป็นตัวเร่งปฏิกิริยาด้วยแสงของไทเทเนียมไดออกไซด์ขึ้นอยู่กับโครงสร้างของเฟส ขนาดผลึก พื้นที่ผิว และ รูพรุนในโครงสร้าง ได้มีงานวิจัยออกมาอย่างต่อเนื่อง เกี่ยวกับการนำไทเทเนียมไดออกไซด์มาใช้เป็นตัวเร่งปฏิกิริยา [2-4] ไทเทเนียมไดออกไซด์ในเฟสอนาเทสเป็นเฟสที่สามารถเร่งปฏิกิริยาด้วยแสงในการสลายสารอินทรีย์ได้ดี เนื่องจากเกิดการรวมตัวกันระหว่างอิเล็กตรอนและกลุ่มอิเล็กตรอนได้น้อยและในขณะเดียวกันไทเทเนียมไดออกไซด์ในเฟสอนาเทสยังมีแถบช่องว่างพลังงานที่สูงกว่าเฟสอื่นๆ [5] โดยเมื่อไทเทเนียมไดออกไซด์ได้รับพลังงานแสง อิเล็กตรอนถูกกระตุ้นจากแถบวาเลนซ์ไปยังแถบการนำไฟฟ้าทำให้เกิดหลุมประจุบวกและอิเล็กตรอนขึ้นบนผิวของตัวเร่งปฏิกิริยา หลุมประจุบวกจะทำปฏิกิริยากับน้ำและไฮดรอกซิล (OH⁻) เกิดเป็นไฮดรอกซิลเรดิคัล (OH[•]) และอิเล็กตรอนที่ขึ้นแถบการนำไฟฟ้า อิเล็กตรอนที่ขึ้นแถบการนำไฟฟ้าจะทำปฏิกิริยากับโมเลกุลของออกซิเจนเกิดเป็นซูเปอร์ออกไซด์แอนไอออน โดยไฮดรอกซิลเรดิคัลและซูเปอร์ออกไซด์แอนไอออน (O₂^{•-}) จะสามารถทำปฏิกิริยากับสารอินทรีย์เกิดเป็นคาร์บอนไดออกไซด์และน้ำ โดยปฏิกิริยาการเร่งด้วยแสงเกิดที่ผิวของไทเทเนียมไดออกไซด์ โดยที่ไทเทเนียมไดออกไซด์ไม่มีการเปลี่ยนรูป โดยการเกิดปฏิกิริยาการเร่งด้วยแสงของไทเทเนียมไดออกไซด์เกิดได้ตั้งสมการ [6]

เนื่องจากข้อจำกัดของไทเทเนียมไดออกไซด์ที่อิเล็กตรอนสามารถกลับมารวมกับหลุมอิเล็กตรอนได้ดี จึงมีนักวิจัยได้พยายามลดข้อจำกัดดังกล่าว โดยการปรับปรุงสมบัติของไทเทเนียมไดออกไซด์ โดยการเติมโลหะ เช่น ซีลีเนียม เหล็ก และเงิน โดยโลหะที่เติมส่งผลต่อสมบัติทางกายภาพและทางเคมีของไทเทเนียมไดออกไซด์ เช่น ความเป็นผลึก ขนาดของอนุภาค และพื้นที่ผิว นอกจากนี้โลหะที่เติมไปเป็นตัวช่วยลดการเกิดการรวมตัวของหลุมประจุบวกและอิเล็กตรอน และยังทำหน้าที่เป็นตัวจับอิเล็กตรอนที่ดี ทำให้เพิ่ม

ประสิทธิภาพในการเกิดปฏิกิริยาเร่งด้วยแสง [7-10] นอกจากนี้โลหะที่ได้กล่าวไปตอนต้น ยังมีการใช้ซิลิกอนไดออกไซด์เพื่อช่วยปรับปรุงสมบัติทางเคมีและทางกายภาพของไทเทเนียมไดออกไซด์และนำมาประยุกต์ใช้ในการสลายสารอินทรีย์ โดยพบว่าไทเทเนียมไดออกไซด์ที่เจือด้วยซิลิกอนไดออกไซด์สามารถสลายสารอินทรีย์ เช่น ฟีนอลได้ดีกว่าไทเทเนียมไดออกไซด์บริสุทธิ์ [11-12]

ดังนั้นในงานชิ้นนี้จึงสนใจเตรียมไทเทเนียมไดออกไซด์ที่เจือด้วยซิลิกอนไดออกไซด์ และนำไปศึกษาการสลายสีย้อมเมททิลีนบลูทั้งในแสงช่วงยูวีและที่มืดโดยเปรียบเทียบประสิทธิภาพในการสลายสีย้อมด้วยไทเทเนียมไดออกไซด์บริสุทธิ์

วัสดุอุปกรณ์และวิธีการวิจัย

1. สารเคมีที่ใช้ในการทดลอง

เมทานอล เอทานอล เตตระไอโซโพรพิล ออโทไททานาต (Tetraisopropylorthotitanate, TIPT) และ เตตระเอทิล ออโทซิลิเกต (Tetraethyl orthosilicate, TEOS) จากบริษัท Merck แอมโมเนีย (Ammonia, NH₃) จากบริษัท LOBA Chemie เมททิลีน บลู (Methylene Blue, MB) จากบริษัท Omega

2. การเตรียมไทเทเนียมไดออกไซด์

ผสมสารละลายเตตระไอโซโพรพิลออโรไททานาต 20.0 มิลลิลิตร กับเมทานอล 2.6 มิลลิลิตร และเอทานอล 38.5 มิลลิลิตร โดยใช้อัตราส่วน TIPT: เมทานอล :เอทานอล เป็น 1:1:10 โดยโมล กวนสารละลายด้วยเครื่องกวนแท่งแม่เหล็ก โดยควบคุมอุณหภูมิที่ 55 องศาเซลเซียส เป็นเวลา 3 ชั่วโมง เติมน้ำกลั่น 1.5 มิลลิลิตร นำสารแขวนลอยที่ได้ไปปั่นเหวี่ยงด้วยความเร็ว 8,000 รอบต่อ 10 นาที ทำการล้างตะกอนด้วยน้ำอุ่น เมทานอลและเอทานอลตามลำดับ จากนั้นนำของแข็งสีขาวที่ได้ไปเผาที่อุณหภูมิ 400 องศาเซลเซียส เป็นเวลา 3 ชั่วโมง จะได้ผงไทเทเนียมไดออกไซด์ที่มีสีขาว

3. การเตรียมไทเทเนียมไดออกไซด์ที่เจือด้วยซิลิกอนไดออกไซด์

นำผงไทเทเนียมไดออกไซด์ที่เตรียมได้ 1.0 กรัม ผสมกับเอทานอล 10.0 มิลลิลิตร และแอมโมเนีย 1.5 มิลลิลิตร เติมนเตรอะเทิลออร์โทซิลิเกต 1.5 มิลลิลิตร กวนสารละลายที่อุณหภูมิห้องเป็นเวลา 24 ชั่วโมง แล้วนำไปปั่นเหวี่ยงด้วยความเร็ว 5000 รอบต่อ 10 นาที ล้างตะกอนด้วยเอทานอล นำตะกอนสีขาวอบในตู้อบที่อุณหภูมิ 50 องศาเซลเซียส เป็นเวลา 24 ชั่วโมง

4. การตรวจสอบคุณลักษณะ

4.1 เครื่อง X-ray powder diffraction (XRD) (รุ่น X'Pert MPD, PHILIPS, Netherlands)

เพื่อวิเคราะห์โครงสร้างของผลึกและคำนวณหาขนาดผลึกของเฟสออกไซด์ที่เกิดขึ้นโดยใช้สมการ Scherer

$$t = \frac{0.9\lambda}{\beta \cos \theta}$$

เมื่อ t คือ ขนาดของผลึก (นาโนเมตร)

λ คือ ความยาวคลื่นของรังสีเอกซ์ ($\text{CuK}\alpha = 0.15406$ นาโนเมตร)

β คือ ความกว้างที่ความสูงเป็นครึ่งหนึ่งของความสูงสูงสุดของกราฟระฆัง (เรเดียน)

θ คือ มุมสะท้อน (องศา)

คำนวณหาสัดส่วนน้ำหนักของเฟสต่างๆ ที่เกิดขึ้นจากการวิเคราะห์ [13] โดยเทคนิค XRD โดยใช้สมการ

$$W_A = \frac{1}{1 + 1.265 \frac{I_R}{I_A}}$$

เมื่อ W_A คือ สัดส่วนน้ำหนักของเฟสออกไซด์

I_A, I_R คือ ความเข้มของพีคออกไซด์ (101) และรูไทล์ (110)

4.2 กล้องจุลทรรศน์อิเล็กตรอนแบบส่องกราด (Scanning Electron Microscopy (SEM) (รุ่น Quanta-001, WI-RES-SEM-001)

เพื่อวิเคราะห์ลักษณะสัญญาณวิทยาของผงไทเทเนียมไดออกไซด์และไทเทเนียมไดออกไซด์ที่เจือซิลิกอนไดออกไซด์

4.3 เครื่อง Fourier Transform Infrared Spectrometer (FT-IR) (รุ่น Vertex 70, Bruker, Germany)

เพื่อวิเคราะห์หาหมู่ฟังก์ชันที่สำคัญโดยการวัดการดูดกลืนรังสีที่อยู่ในช่วงอินฟราเรดที่อยู่ในช่วงเลขคลื่น $4000-400 \text{ cm}^{-1}$ โดยใช้ เทคนิคการอัดเม็ด (Pellet KBr)

5. การทดสอบปฏิกิริยาโฟโตแคตะไลติก

การทดสอบปฏิกิริยาโฟโตแคตะไลติกของการสลายสีย้อมเมทิลีน-นบลูภายใต้แสงยูวี จากหลอดยูวี ขนาด 15 วัตต์ จำนวน 2 หลอดโดยใช้สารละลายเมทิลีนบลูเข้มข้น 5 พีพีเอ็ม ปริมาตร 80 มิลลิลิตร ใช้ตัวเร่ง 0.15 กรัม และนำไปวัดการดูดกลืนแสงที่ความยาวคลื่น 664 นาโนเมตร เพื่อหาความเข้มข้นของสารละลายเมทิลีนบลูทุกๆ 30 นาที คำนวณเปอร์เซ็นต์ในการสลายเมทิลีนบลูโดยใช้สมการ

$$\%D = \frac{(C_0 - C)}{C_0} \times 100\%$$

เมื่อ C_0 คือ ความเข้มข้นเริ่มต้นของสารละลายเมทิลีนบลู

C คือ ความเข้มข้นของสารละลายเมทิลีนบลู ณ เวลาต่างๆ

โดยไทเทเนียมไดออกไซด์และไทเทเนียมไดออกไซด์ที่เจือซิลิกอนไดออกไซด์ที่สลายเมทิลีนบลูภายใต้แสงยูวีให้สัญลักษณ์เป็น TiO_2 -ยูวี และ $\text{TiO}_2/\text{SiO}_2$ -ยูวี ตามลำดับ ไทเทเนียมไดออกไซด์และไทเทเนียมไดออกไซด์ที่เจือซิลิกอนไดออกไซด์ที่สลายเมทิลีน-นบลูในที่มีดให้สัญลักษณ์เป็น TiO_2 -มีด และ $\text{TiO}_2/\text{SiO}_2$ -มีด ตามลำดับ

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาลักษณะ

ศึกษาความเป็นผลึกและเฟสของไทเทเนียมไดออกไซด์โดยเทคนิค XRD ไทเทเนียมไดออกไซด์ และไทเทเนียมไดออกไซด์ที่เจือด้วยซิลิกอนไดออกไซด์ ที่เผาที่ 400 องศาเซลเซียส ปรากฏพีคที่ตำแหน่ง 2θ เท่ากับ 25.23° (JCPDS;01-073-1764) และ 25.18° (JCPDS;01-075-2546) ตามลำดับ (Figure1) ซึ่งเป็นเฟสออกไซด์เพียงเฟสเดียว การเปลี่ยนแปลงเฟสจาก

อนาเทสไปเป็นเฟสรูไทน์ขึ้นกับอุณหภูมิในการเผา ถ้าอุณหภูมิในการเผาเป็น 400 องศาเซลเซียส จะไม่เกิดการเปลี่ยนแปลงจากเฟสอนาเทสไปเป็นรูไทน์ [14] ทั้งนี้สามารถคำนวณองค์ประกอบของเฟสและคำนวณ

ขนาดผลึกตามสมการของ Scherer พบว่าขนาดอนุภาคของไทเทเนียมไดออกไซด์เมื่อเจือด้วยซิลิกอนไดออกไซด์ จะมีขนาดที่ใหญ่กว่าไทเทเนียมไดออกไซด์เล็กน้อย (Table 1)

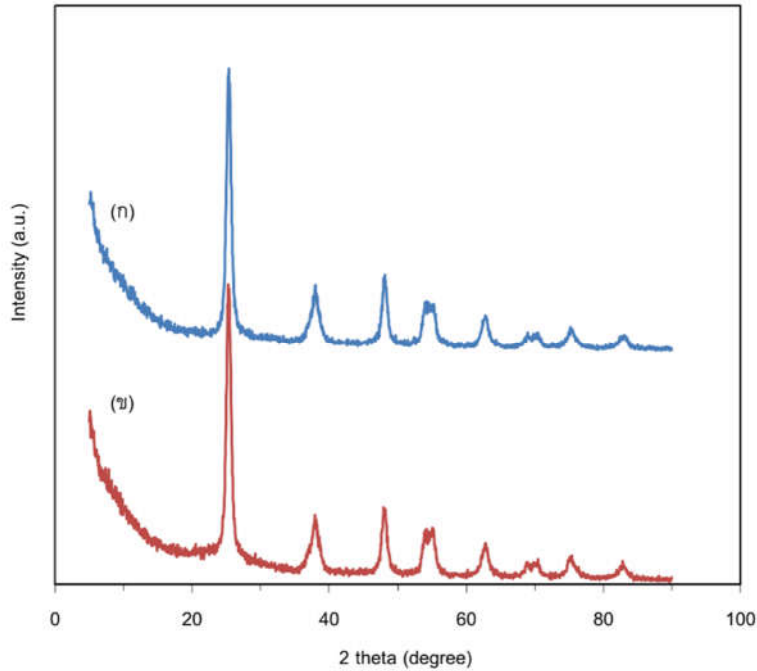

Figure 1 XRD-pattern ของ TiO_2 (ก) และ $\text{TiO}_2/\text{SiO}_2$ (ข)

Table 1 แสดงส่วนประกอบของเฟสและขนาดผลึกของไทเทเนียมไดออกไซด์

ตัวเร่งปฏิกิริยา	ส่วนประกอบของเฟส (เปอร์เซ็นต์)		ขนาดผลึก (นาโนเมตร)	
	อนาเทส	รูไทน์	อนาเทส	รูไทน์
TiO_2	100	-	23.04	-
$\text{TiO}_2/\text{SiO}_2$	100	-	32.29	-

สำหรับการวิเคราะห์หมู่ฟังก์ชันกับด้วยเทคนิค FT-IR ในช่วงเลขคลื่น $4000\text{--}500\text{ cm}^{-1}$ ของไทเทเนียมไดออกไซด์ และไทเทเนียมได-ออกไซด์ที่เจือซิลิกอนไดออกไซด์ (Figure 2) ที่ตำแหน่งเลขคลื่นประมาณ 3400 cm^{-1} แสดงลักษณะการสั่นแบบยืดของพันธะ O-H และที่ตำแหน่งเลขคลื่นประมาณ 1630 cm^{-1} แสดงลักษณะการสั่นแบบงอของพันธะ O-H จากโมเลกุลของน้ำ นอกจากนี้ FT-IR สเปกตรัมของ

ไทเทเนียมไดออกไซด์ ยังแสดงพีกที่ตำแหน่งเลขคลื่น 584 cm^{-1} ซึ่งสอดคล้องกับลักษณะของการสั่นแบบยืดของพันธะ Ti-O stretching และใน FT-IR สเปกตรัมของไทเทเนียมไดออกไซด์ที่เจือด้วยซิลิกอนไดออกไซด์ พบพีกที่ตำแหน่งเลขคลื่น 954 cm^{-1} ซึ่งเป็นลักษณะการสั่นแบบยืดของพันธะ Ti-O-Si [15]

นอกจากนี้มีการศึกษาพื้นผิวและขนาดอนุภาคด้วยเทคนิค SEM พบว่าไทเทเนียมไดออกไซด์ที่เจือด้วย

ซิลิกอนไดออกไซด์ที่เผาที่อุณหภูมิ 400 องศาเซลเซียสอนุภาคมีรูปร่างคล้ายวงกลมที่มีขนาดใกล้เคียงกันอยู่รวมกันเป็นกลุ่มซึ่งเมื่อมีการเติมซิลิกอนไดออกไซด์ลงบนผิวไทเทเนียมไดออกไซด์จะมีผลต่อขนาดผลึกซึ่งสอดคล้องกับผลการวิเคราะห์ โดยเทคนิค XRD นั่นคือไทเทเนียมไดออกไซด์ที่เจือด้วยซิลิกอนไดออกไซด์จะมี

ขนาดผลึกใหญ่กว่าไทเทเนียมไดออกไซด์เล็กน้อย (Figure 3) เนื่องจากซิลิกอนไดออกไซด์บางส่วนที่เติมลงไป ไปเกาะบนพื้นผิวของไทเทเนียมไดออกไซด์

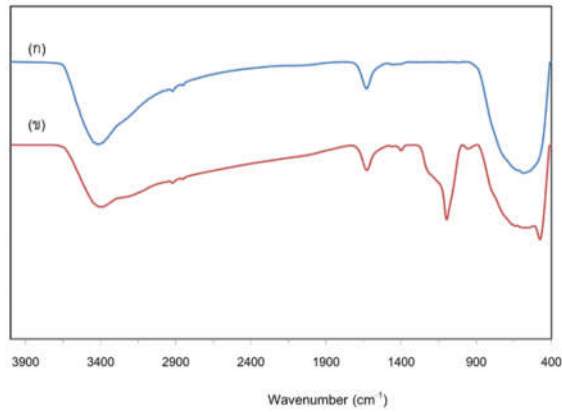

Figure 2 FT-IR spectrum ของ TiO_2 (ก) และ $\text{TiO}_2/\text{SiO}_2$ (ข)

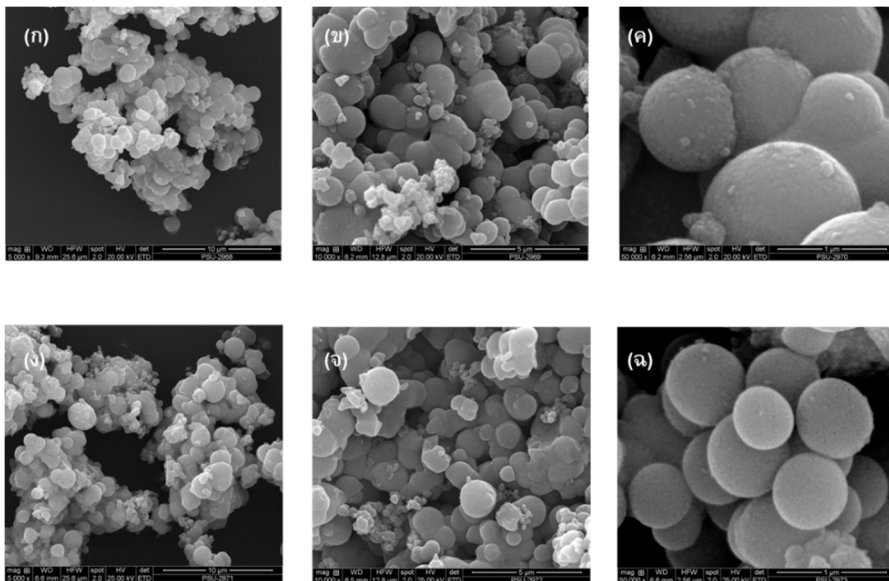
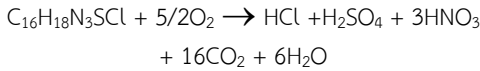

Figure 3 ลักษณะพื้นผิวของไทเทเนียมไดออกไซด์ (ก)-(ค) และไทเทเนียมไดออกไซด์ที่เจือด้วยซิลิกอนไดออกไซด์ (ง)-(ฉ) กำลังขยาย 5,000 10,000 และ 50,000

2. ผลการทดสอบทดสอบปฏิกิริยาโฟโตแคตะไลติก

ศึกษาการสลายสีย้อมเมทิลีนบลู ($C_{16}H_{18}N_3SCl$) ภายใต้แสงยูวีและที่มีดของไทเทเนียมไดออกไซด์และไทเทเนียมไดออกไซด์ที่เจือด้วยซิลิกอนไดออกไซด์ ซึ่งปฏิกิริยาการสลายตัวของเมทิลีนบลู เป็นดังนี้ [16]

พบว่า การสลายเมทิลีนบลูภายใต้แสงยูวีมีประสิทธิภาพในการสลายมากกว่าในที่มีด ภายใต้แสงยูวีไทเทเนียมไดออกไซด์และ ไทเทเนียมไดออกไซด์ที่เจือด้วยซิลิกอนไดออกไซด์มีร้อยละการสลาย 51.8 และ 72.0 ตามลำดับ และในที่มีด ไทเทเนียมไดออกไซด์และไทเทเนียมไดออกไซด์ที่เจือด้วยซิลิกอนไดออกไซด์มีร้อยละการสลายเป็น 7.7 และ

19.6 ตามลำดับ (Figure 4 และ 5) ทั้งนี้แสงยูวีเป็นแสงที่มีพลังงานมากกว่าแถบช่องว่างพลังงานของแถบวาเลนซ์และแถบการนำไฟฟ้าของไทเทเนียมไดออกไซด์ จากการศึกษาจลนพลศาสตร์ของการสลายสีย้อมเมทิลีนบลูโดย plot กราฟระหว่าง $\ln(C/C_0)$ กับเวลา พบว่าเป็นปฏิกิริยาอันดับหนึ่งเทียม (pseudo first order) ทั้งนี้เนื่องมาจากมีค่าสัมประสิทธิ์สหพันธ์ใกล้เคียงหนึ่ง ปฏิกิริยาอันดับหนึ่งเทียม (pseudo first order) แสดงดังสมการ

$$\ln\left(\frac{C}{C_0}\right) = -kt$$

- เมื่อ C คือ ความเข้มข้นเมทิลีนบลูเริ่มต้น
 C_0 คือ ความเข้มข้นเมทิลีนบลู ณ เวลาต่างๆ
 k คือ ค่าคงที่อัตรา
 t คือ เวลา

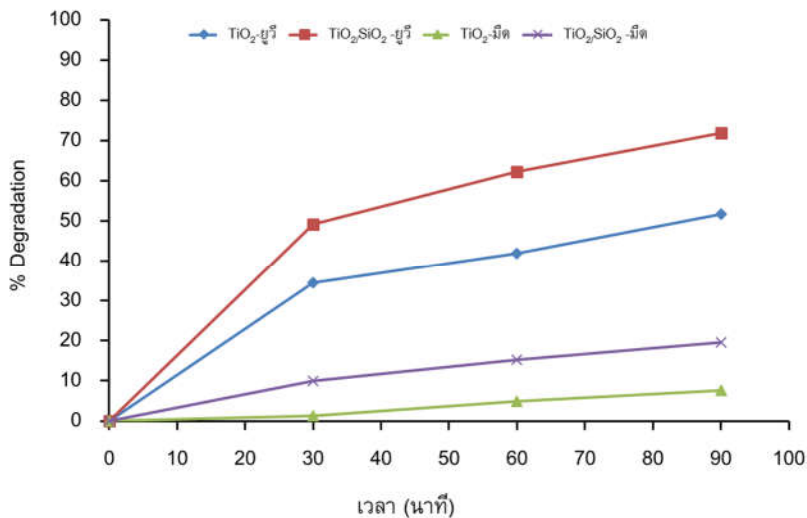

Figure 4 ร้อยละการสลายเมทิลีนบลูภายใต้แสงยูวีและที่มีด

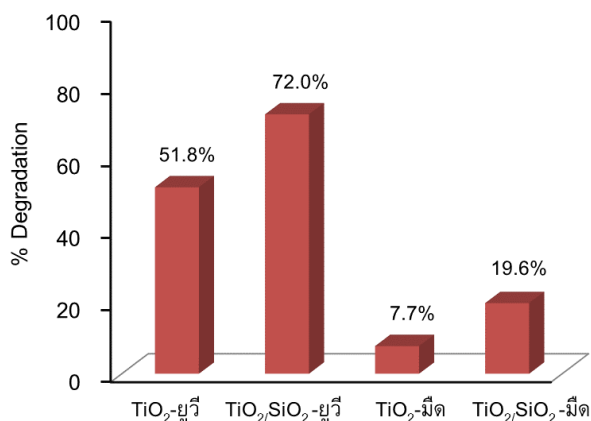

Figure 5 ร้อยละการสลายเมทิลีนบลูภายใต้แสงยูวีและที่มีด

โดย TiO₂-ยูวี , TiO₂/SiO₂-ยูวี, TiO₂-มีด และ TiO₂/SiO₂-มีด มีค่าคงที่อัตรา 0.0088, 0.0154, 0.0008 และ 0.0026 นาที่⁻¹ ตามลำดับ และ TiO₂-ยูวี , TiO₂/SiO₂-ยูวี, TiO₂-มีด และ TiO₂/SiO₂-มีด มีครึ่งชีวิต 78.8, 45.0, 866.3 และ 266.5 นาที ตามลำดับ (Table 2) โดยพบว่า TiO₂/SiO₂-ยูวี มีครึ่งชีวิตที่น้อยที่สุดซึ่งมีประสิทธิภาพในการสลายเมทิลีนบลูมากที่สุด โดยกระบวนการเร่งปฏิกิริยาดำเนินการด้วยแสงซึ่งเกิดบนพื้นผิวของไทเทเนียมไดออกไซด์ เมื่อไทเทเนียมไดออกไซด์ถูกกระตุ้นด้วยพลังงานแสงช่วงยูวี ทำให้เกิดสปีชีส์ (OH•, O₂•-) ที่สามารถไปทำปฏิกิริยากับสารอินทรีย์ กลายเป็นคาร์บอนไดออกไซด์กับน้ำ ซึ่งปัจจัยที่มีผลต่อการสลายเมทิลีนบลูประกอบไปด้วยพื้นที่ผิวของตัวเร่งปฏิกิริยา แถบช่องว่างพลังงาน ขนาดอนุภาค ความเป็นผลึกของสารตัวเร่ง และอัตราการกลับมารวมกันของอิเล็กตรอนและหลุมอิเล็กตรอน ดังนั้นการปรับพื้นผิวของไทเทเนียมไดออกไซด์ด้วยธาตุต่างๆ จึงมีความสำคัญในการเพิ่มประสิทธิภาพในการดูดกลืนแสงให้ได้ดีขึ้นและส่งผลให้ไม่เกิดการรวมกันของอิเล็กตรอนกับหลุมอิเล็กตรอน

Table 2 Kinetics parameter ของการสลายเมทิลีนบลู

ตัวเร่งปฏิกิริยา	ค่าคงที่อัตรา (นาที่ ⁻¹)	ครึ่งชีวิต (นาที่)
TiO ₂ -ยูวี	0.0088	78.8
TiO ₂ /SiO ₂ -ยูวี	0.0154	45.0
TiO ₂ -มีด	0.0008	866.3
TiO ₂ /SiO ₂ -มีด	0.0026	266.5

สรุป

ผลจากการศึกษาเฟสของไทเทเนียมไดออกไซด์และไทเทเนียมไดออกไซด์ที่เจือด้วยซิลิกอนไดออกไซด์ที่เผาที่อุณหภูมิ 400 องศาเซลเซียส ด้วยเทคนิค XRD พบว่าจะมีเฉพาะเฟสอนาเทสเพียงเฟสเดียว และในการวิเคราะห์หมู่ฟังก์ชันด้วยเทคนิค FT-IR ของไทเทเนียมไดออกไซด์ที่เจือด้วยซิลิกอนไดออกไซด์ พบการสั่นแบบยืดของพันธะ Ti-O-Si และพันธะ Si-O ซึ่งการสั่นแบบยืดของพันธะ Ti-O-Si เป็นการแสดงให้เห็นว่าซิลิกอนเกิดพันธะกับไทเทเนียมไดออกไซด์ นอกจากนี้พบว่าไทเทเนียมไดออกไซด์ที่เจือด้วยซิลิกอนไดออกไซด์มีสลายเมทิลีนบลูในช่วงของแสงยูวีสูงที่สุด ที่ 72.0 เปอร์เซ็นต์ โดยมีค่าคงที่อัตราและครึ่งชีวิตเป็น 0.0154 นาที่⁻¹ และ 45.0 นาที ตามลำดับ

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขต
สุราษฎร์ธานี

เอกสารอ้างอิง

- [1] Wunderlich, W. and et al. 2004. Electronic properties of nano-porous TiO₂- and ZnO thin films- comparison of simulations and experiments. **Journal of Ceramic Processing & Research**. 5(4): 343-354.
- [2] Gómez-Solís, C. and et al. 2012. Photodegradation of indigo carmine and methylene blue dyes in aqueous solution by SiC-TiO₂ catalysts prepared by sol-gel. **Journal of hazardous materials**. 217: 194-199.
- [3] Bhosale, R.R. and et al. 2014. Solar photocatalytic degradation of methylene blue using doped TiO₂ nanoparticles. **Solar Energy**. 103: 473-479.
- [4] Ahangar, L.E. and et al. 2016. Photocatalytic application of TiO₂/SiO₂- based magnetic nanocomposite (Fe₃O₄@SiO₂/TiO₂) for reusing of textile wastewater. **Nanochemistry Research**. 1(1):33-39
- [5] Luttrell, T. and et al. 2014. Why is anatase a better photocatalyst than rutile?- Model studies on epitaxial TiO₂ films. **Scientific reports**. 4.
- [6] Vasić, M.B and et al. 2016. Degradation of crystal violet over heterogeneous TiO₂-based catalysts: The effect of process parameters. **Processing and Application of Ceramics**. 10(3):189-198.
- [7] Pawar, M.J. and Kaware, P.B., 2012. Ce³⁺ doped TiO₂ nanoparticles; synthesis and photocatalytic activity. **International Journal of Emerging Sciences**. 2(1): 149-159.
- [8] Lin, Y. and et al. 2013. Electronic and optical performances of Si and Fe-codoped TiO₂ nanoparticles: a photocatalyst for the degradation of methylene blue. **Applied Catalysis B: Environmental**. 142: 38-44.
- [9] Ramos, D.D. and et al. 2015. Synthesis and characterization of TiO₂ and TiO₂/Ag for use in photodegradation of methylviologen, with kinetic study by laser flash photolysis. **Environmental Science and Pollution Research**. 22(2): 774-783.
- [10] Chowdhury, I.H., Ghosh, S. and Naskar, M.K., 2016. Aqueous-based synthesis of mesoporous TiO₂ and Ag-TiO₂ nanopowders for efficient photodegradation of methylene blue. **Ceramics International**. 42(2): 2488-2496.
- [11] Fu, X. and et al. 1996. Enhanced photocatalytic performance of titania-based binary metal oxides: TiO₂/SiO₂ and TiO₂/ZrO₂. **Environmental Science & Technology**. 30(2): 647-653.
- [12] Anderson, C. and Bard, A.J., 1997. Improved photocatalytic activity and characterization of mixed TiO₂/SiO₂ and TiO₂/Al₂O₃ materials. **The Journal of Physical Chemistry B**, 101(14): 2611-2616.

- [13] Chauhan, R., Kumar, A. and Chaudhary, R.P., 2012. Structural and optical characterization of Zn doped TiO₂ nanoparticles prepared by sol-gel method. **Journal of sol-gel science and technology**. 61(3): 585-591.
- [14] Adamczyk, A. and Rokita, M., 2016. The structural studies of Ag containing TiO₂-SiO₂ gels and thin films deposited on steel. **Journal of Molecular Structure**.1114: 171-180.
- [15] Kim, Y. and et al. 2013. Sol-gel synthesis of sodium silicate and titanium oxchloride based TiO₂-SiO₂ aerogels and their photocatalytic property under. **Chemical Engineering Journal**. 231: 502-511.
- [16] Nogueira, R.F. and Jardim, W.F., 1993. Photodegradation of methylene blue: Using solar light and semiconductor (TiO₂). **Journal of Chemical education**. 70(10): 861